(ג) (י) **בִּבְגָדָיו,** אוֹ שֶׁהִכְנִיס יָדָיו בְּבֵית הַכִּסֵּא דֶּרֶךְ (ד) (יא) חוֹר וְאֵינוֹ מֵרִיחַ רֵיחַ רַע, [ה]יֵשׁ (ה) (יב) **מַתִּירִים** לִקְרוֹת [ו]וְיֵשׁ אוֹסְרִין. [ז]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא הִתִּיר הַמַּתִּיר בְּצוֹאָה עַל בְּשָׂרוֹ, אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁהִיא נִכְסֵית מֵאֵלֶיהָ בְּלֹא מַלְבּוּשׁ (יג) כְּגוֹן אֲצִילֵי יָדָיו, וְנָכוֹן לַעֲשׂוֹת (יד) כְּדִבְרֵי הַמַּחְמִיר. הַגָּהּ: וְשִׁכְבַת זֶרַע עַל בְּשָׂרוֹ (טו) דִּינוֹ כְּצוֹאָה (מהרי״ל (מנהגים) הלכות יום כיפור): **ה** [ח]צוֹאָה (טז) **בְּפִי** (ז) [ז] **טַבַּעַת אֲפִלּוּ הִיא מְכֻסָּה,** (יז) **אָסוּר לִקְרוֹת** (יח) **לְדִבְרֵי הַכֹּל, אֲפִלּוּ אֵינָהּ נִרְאֵית כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד וְנִרְאֵית** (יט) **כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב:** ו [ט]**הָיָה לְפָנָיו** (כ) **מַעֲט צוֹאָה, יָכוֹל לְבַטְּלָהּ בְּרֹק שֶׁיִּרֹק בָּהּ וְיִקְרָא כְּנֶגְדָּהּ, וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה** (כא) **הָרֹק** (מ) [ח] **עָבֶה.** [וְאֵין הַבִּטּוּל מוֹעִיל אֶלָּא לְפִי שָׁעָה, אֲבָל אִם לֹא יִקְרָא מִיָּד וְהָרֹק נִמּוֹחַ וְנִבְלַע בָּהּ, לֹא בִּטְּלָה: ז * [י]סָפֵק אִם צוֹאָה בַּבַּיִת,

(ט) (כב) **מֻתָּר לִקְרוֹת,** (כג) **דְּחֻזְקַת בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ צוֹאָה. סָפֵק אִם צוֹאָה בָּאַשְׁפָּה, אָסוּר, מִשּׁוּם** (כד) **דְּחֻזְקַת**

ה הָרי״ף (טז.) וְהָרא״ש (שם) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (שז. ד״ה והרא״ף) וּכְרַב הוּנָא. ו רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (כה. ד״ה אחמר) וְאוֹר זָרוּעַ (ח״א סי׳ קלא) וּכְרַב חִסְדָּא. ז הָרא״ש וּכְרַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים. ח יוֹמָא ל׳ (ע״א). ט בְּרָכוֹת כ״ה (ע״ב). י יְרוּשַׁלְמִי ו׳ עַמּוּד ב׳ (פ״ג ה״ח) הֲבִיאוֹ הָרא״ש (פ״ג סי׳ נא) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה אמר) בְּשֵׁם הָרַאֲב״ד. כ שָׁם בַּבְּבֵלִי (כה.) וּכְלִישָׁנָא בְּתַרָא.

בְּאֵר הֵיטֵב

פְּסַק דְּכֵיוָן דְּצוֹאָה עוֹבֶרֶת הִיא וְאֵינָהּ עוֹמֶדֶת בְּמָקוֹם אֶחָד, סַגִּי בְּהַרְחָקַת אַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ מִלְּפָנָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בֵּית יוֹסֵף בְּשֵׁם (מהרא״י) [מַהֲרִי״א]. וְטַ״ז (סק״ב) הָעֲלָה דְּאִם מַעֲבִיר צוֹאָה מִלְּפָנָיו עַל פְּנֵי רְחִבוּ שֶׁל אָדָם אֲ[ף] דִּי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, דְּקָדֶם שֶׁמַּגִּיעַ לְאַרְבַּע אַמּוֹת אוֹ אַחַר שֶׁנִּתְרַחֲקָה אַרְבַּע אַמּוֹת שָׁרִי, כֵּיוָן שֶׁהוּא אָז מִצִּדּוֹ וְאֵמְרִינַן בְּסִימָן ע״ט (ס״א) דְּמִצִּדּוֹ הָוֵי כְּמוֹ לְאַחֲרָיו דְּסַגִּי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל מִכָּנֶגְדּוֹ מַמָּשׁ צָרִיךְ לְהַרְחִיק כְּמִלֹּא עֵינָיו, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ דְּלְאַחֲרָיו אַרְבַּע אַמּוֹת וּמִלְּפָנָיו מִלֹּא עֵינָיו:

ד (ג) **בִּבְגָדָיו.** וְאִם הִיא עַל יָדוֹ וְאֵין בָּהּ מַמָּשׁוּת אֶלָּא לְכִלּוּחַ בְּעָלְמָא וְהָלַךְ רֵיחָהּ וְהִיא עַל יָדוֹ דּוֹמְיָא דְּמִלְמוֹלֵי זַעֲוָה, שָׁרֵי לִקְרוֹת כְּנֶגְדָּהּ אֲפִלּוּ בְּלִי כְּסוּי. וְדַוְקָא אַחַר מְשׁוּם דְּלָאו כְּצוֹאָה דָּמְיָא, [א]אֲבָל הוּא גּוּפָא כָּל שֶׁיָּדָיו מְלֻכְלָכוֹת מִלְמוֹלֵי זַעֲוָה וְחִכּוּךְ הָרֹאשׁ, אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה עַד שֶׁיִּטֹּל יָדָיו, אוֹ עַל כָּל פָּנִים אִם אֵין לוֹ מַיִם יְנַקֶּה יָדָיו וּכְדַלְעֵיל בְּסִימָן ד׳ (סכ״ב) [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ומכוסה):

(יא) חוֹר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ט) מְחִיצָה יֵשׁ בֵּינוֹ לְבֵין בֵּית הַכִּסֵּא וּפָשַׁט יָדוֹ לְפָנִים מִן הַמְּחִיצָה, דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי, הֲלֹא (י) יֵשׁ אוֹמְרִים בְּסִימָן פ״ג (מג״א סק״א) דְּאָסוּר לִקְרוֹת כְּנֶגֶד מְחִיצַת בֵּית הַכִּסֵּא, דְּכְצוֹאָה דָּמְיָא:

(יב) מַתִּירִין. דִּכְתִיב (תהלים קנ ו) ׳כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ׳, דְּהֵינוּ הָפֶה וְהַחֹטֶם בִּכְלַל הַהִלּוּל, אֲבָל לֹא שְׁאָר אֵיבָרִים, דַּאֲפִלּוּ אֵינָם נְקִיִּים שָׁרִי. וְהֵיֵשׁ אוֹסְרִין טַעֲמָם דִּכְתִיב (שם לה י) ׳כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה ה׳ מִי כָמוֹךָ׳ בְּעֵינָן שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם נְקִיִּים. וּפָשׁוּט דִּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין אִם אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הוּא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַצּוֹאָה גַּם כֵּן אָסוּר מִטַּעַם זֶה. (יא) וְאִם הַצּוֹאָה הִיא עַל בִּגְדָיו וּמְכֻסֶּה מִלְמַעְלָה גַּם כֵּן, לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי, וּמִכָּל מָקוֹם (יג) יְזַהֵר כָּל אָדָם שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד בִּגְדָיו נְקִיִּים וּבְקִרְבַת בְּעֵת הַתְּפִלָּה: **(יג) כְּגוֹן אֲצִילֵי יָדָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲ[ף] מְקוֹמוֹת שֶׁדַּרְכָּן לְכַסּוֹת בְּגָד [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ז)]:

(יד) דִּבְרֵי הַמַּחְמִיר. וּבְעֵת הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ אִדִּבְרֵי הַמַּתִּירִין שֶׁדַּוְקָא הַפֶּה וְהַחֹטֶם הוּא בִּכְלַל הַהִלּוּל אֲבָל לֹא שְׁאָר אֵיבָרִים [חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל ג סכ״ה)]:

(טו) דִּינוֹ כְּצוֹאָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (יג) [ב]עַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר בָּהּ כְּשֶׁהִיא עַל בְּשָׂרוֹ אַף שֶׁהִיא מְכֻסָּה כְּמוֹ בְּצוֹאָה וְכַנַּ״ל, אֲבָל כְּשֶׁהִיא עַל בְּגָדָיו וּמְכֻסֶּה שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא וְכַנַּ״ל בְּצוֹאָה. (יד) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ כְּצוֹאָה. (טו) מִיהוּ בְּסָפֵק חֲסִידִים סִימָן תק״ט מוּכָח דַּאֲפִלּוּ עַל בְּגָדָיו וּמְכֻסֶּה יֵשׁ לְהַחֲצוֹ אוֹ לְפָשְׁטוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבוּק בּוֹ הַשְׁמָאָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּכְשָׁל חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי קֶרִי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ לְמַזָּקֶרֶת אִסּוּר:

ה (טז) בְּפִי טַבַּעַת. מִי (טו) שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲלִי הַשְׁחוֹרִים וְזָב מִמְּנוּ דָּם תָּמִיד וְאַגַּב הַדָּם יוֹצֵא מִמְּנוּ דָּם רְסִיסִין וְיֵשׁ לוֹ רֵיחַ רַע, אָסוּר בְּכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא רְסִיסָה שׁוֹתֶת מִמֶּנּוּ. וְאִם אֵין שָׁם רֵיחַ רַע, אִם הַדָּם אוֹ הַלֵּחָה יוֹצֵא דֶּרֶךְ דְּחִיָּה בְּסַרוּגִין, הָוֵי מִן הַמַּעַיִם וְיֵשׁ לוֹ תַּקָּנָה בִּרְחִיצַת מְקוֹם הַזֶּהֶמָא, וְאִם שׁוֹתֶת וְיוֹרֵד תָּדִיר מֵעֵצָמָה, אָז הָוֵי מִפִּי הַטַּבַּעַת וְאֵין לוֹ תַּקָּנָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט), וְעוֹלַת תָּמִיד (סק״ה):

ו (ז) טַבַּעַת. אֲבָל אִם מַיִם אוֹ בֶּגֶד אוֹ כַּן הֵם עֲכוּרִים שֶׁאֵין הַצּוֹאָה נִרְאֵית מִתּוֹכָם. הַגָּהַת הָרִי״ף. וְלֹא דָּמֵי לְצוֹאָה בָּעֲשָׁשִׁית, דְּהָתָם כְּפִי מַעֲלֶיהָ הוּא: **ז (יז) אָסוּר לִקְרוֹת.** וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה סָפֵק אִם הִיא צוֹאַת אָדָם אוֹ צוֹאַת כֵּלָבִים, בְּבֵית שָׁרִי וּבְאַשְׁפָּה אָסוּר. שֶׁלְּטֵי גִּבּוֹרִים רִיא״ז (שז: אות ז). וְהַפְּרִי חָדָשׁ חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב וְלֹא נָהִירָא דְּשָׁאנֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ד (י) בִּבְגָדָיו. וּמִי (ח) שֶׁיָּדָיו מְטֻנָּפוֹת מִקְנוּחַ בֵּית הַכִּסֵּא, אִם אֵין בָּהֶם מַמָּשׁוּת צוֹאָה אֶלָּא לְכִלּוּחַ בְּעָלְמָא וְהָלַךְ רֵיחָהּ וְהִיא עַל יָדוֹ דּוֹמְיָא דְּמִלְמוֹלֵי זַעֲוָה, שָׁרֵי לִקְרוֹת כְּנֶגְדָּהּ אֲפִלּוּ בְּלִי כְּסוּי. וְדַוְקָא אַחַר מְשׁוּם דְּלָאו כְּצוֹאָה דָּמְיָא, [א]אֲבָל הוּא גּוּפָא כָּל שֶׁיָּדָיו מְלֻכְלָכוֹת מִלְמוֹלֵי זַעֲוָה וְחִכּוּךְ הָרֹאשׁ, אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה עַד שֶׁיִּטֹּל יָדָיו, אוֹ עַל כָּל פָּנִים אִם אֵין לוֹ מַיִם יְנַקֶּה יָדָיו וּכְדַלְעֵיל בְּסִימָן ד׳ (סכ״ב) [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ומכוסה):

(יא) חוֹר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ט) מְחִיצָה יֵשׁ בֵּינוֹ לְבֵין בֵּית הַכִּסֵּא וּפָשַׁט יָדוֹ לְפָנִים מִן הַמְּחִיצָה, דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי, הֲלֹא (י) יֵשׁ אוֹמְרִים בְּסִימָן פ״ג (מג״א סק״א) דְּאָסוּר לִקְרוֹת כְּנֶגְדָּהּ מְחִיצַת בֵּית הַכִּסֵּא, דִּכְצוֹאָה דָּמְיָא:

(יב) מַתִּירִין. דִּכְתִיב (תהלים קנ ו) ׳כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ׳, דְּהֵינוּ הָפֶה וְהַחֹטֶם בִּכְלַל הַהִלּוּל, אֲבָל לֹא שְׁאָר אֵיבָרִים, דַּאֲפִלּוּ אֵינָם נְקִיִּים שָׁרֵי. וְהֵיֵשׁ אוֹסְרִין טַעֲמָם דִּכְתִיב (שם לה י) ׳כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה ה׳ מִי כָמוֹךָ׳ בְּעֵינָן שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם נְקִיִּים. וּפָשׁוּט דִּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין אִם אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הוּא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַצּוֹאָה גַּם כֵּן אָסוּר מִטַּעַם זֶה. (יא) וְאִם הַצּוֹאָה הִיא עַל בְּגָדָיו וּמְכֻסֶּה מִלְמַעְלָה גַּם כֵּן, לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי, וּמִכָּל מָקוֹם (יג) יְזַהֵר כָּל אָדָם שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד בִּגְדָיו נְקִיִּים וּבִקְרַת בְּעֵת הַתְּפִלָּה: **(יג) כְּגוֹן אֲצִילֵי יָדָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲ[ף] מְקוֹמוֹת שֶׁדַּרְכָּן לְכַסּוֹת בֶּגֶד [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ז)]:

(יד) דִּבְרֵי הַמַּחְמִיר. וּבְעֵת הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ אִדִּבְרֵי הַמַּתִּירִין שֶׁדַּוְקָא הַפֶּה וְהַחֹטֶם הוּא בִּכְלַל הַהִלּוּל אֲבָל לֹא שְׁאָר אֵיבָרִים [חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל ג סכ״ה)]:

(טו) דִּינוֹ כְּצוֹאָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (יג) [ב]עַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר בָּהּ כְּשֶׁהִיא עַל בְּשָׂרוֹ אַף שֶׁהִיא מְכֻסָּה כְּמוֹ בְּצוֹאָה וְכַנַּ״ל, אֲבָל כְּשֶׁהִיא עַל בְּגָדָיו וּמְכֻסֶּה שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא וְכַנַּ״ל בְּצוֹאָה. (יד) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵינוֹ כְּצוֹאָה. (טו) מִיהוּ בְּסָפֵק חֲסִידִים סִימָן תק״ט מוּכָח דַּאֲפִלּוּ עַל בְּגָדָיו וּמְכֻסֶּה יֵשׁ לְהַחֲצוֹ אוֹ לְפָשְׁטוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה דָּבוּק בּוֹ הַשְׁמָאָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּכְשָׁל חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי קֶרִי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ לְמַזָּקֶרֶת אִסּוּר:

ה (טז) בְּפִי טַבַּעַת. מִי (טו) שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲלִי הַשְׁחוֹרִים וְזָב מִמֶּנּוּ דָּם תָּמִיד וְאַגַּב הַדָּם יוֹצֵא מִמֶּנּוּ דָּם רְסִיסִין וְיֵשׁ לוֹ רֵיחַ רַע, אָסוּר בְּכָל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא רְסִיסָה שׁוֹתֶת מִמֶּנּוּ. וְאִם אֵין שָׁם רֵיחַ רַע, אִם הַדָּם אוֹ הַלֵּחָה יוֹצֵא דֶּרֶךְ דְּחִיָּה בְּסַרוּגִין, הָוֵי מִן הַמַּעַיִם וְיֵשׁ לוֹ תַּקָּנָה בִּרְחִיצַת מְקוֹם הַזֶּהֶמָא, וְאִם שׁוֹתֶת וְיוֹרֵד תָּדִיר מֵעֵצָמָה, אָז הָוֵי מִפִּי הַטַּבַּעַת וְאֵין לוֹ תַּקָּנָה. (יז) וְאֵין צָרִיךְ תַּקָּנָה. (יח) **אָסוּר לִקְרוֹת.** וּבִדְעֵבַד אִם קָרָא קְרִיאַת שְׁמַע, חוֹזֵר וְקוֹרֵא, אַךְ לְעִנְיַן תְּפִלָּה צָרִיךְ עִיּוּן אִם יַחְזֹר וְיִתְפַּלֵּל, כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם). אֲבָל (יט) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל: **(יח) לְדִבְרֵי הַכֹּל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ לְדִבְרֵי הַמַּתִּיר בְּסָעִיף ד׳ בְּצוֹאָה עַל בְּשָׂרוֹ וּמְכֻסֶּה, שֶׁאֲנִי הָכָא דִּבְמְקוֹמָהּ נְפִישׁ זֻהֲמָא טְפֵי. עַל כֵּן יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִתְעוֹרֵר וְלִרְאוֹת תָּמִיד שֶׁיִּהְיֶה נָקִי פִּי הַטַּבַּעַת שֶׁלּוֹ, וּלְרָחְצוֹ בְּמַיִם אוֹ בְּרֹק כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר שָׁמָּה אֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ מִצּוֹאָה [שֶׁל״ה (שער האותיות אות ט סי׳ ט)]:

(יט) כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב. אֲבָל אִם אֵינָהּ נִרְאֵית אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא יוֹשֵׁב (יט) מָתֵּר, שֶׁלֹּא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת: ו (כ) **מְעַט צוֹאָה.** אֲפִלּוּ (כ) כָּל שֶׁהוּא, כִּי אֵין שִׁעוּר לְאִסּוּר צוֹאָה. כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁם הַנְּזִירוּת שִׁמְשׁוֹן דְּאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק מִמַּה שֶּׁהָאָדָם מַקִּיא אַף שֶׁהוּא מְאוּס: **(כא) הָרֹק עָבֶה.** אֲז חֲשִׁיב כְּסוּי. וְדַוְקָא כְּשֶׁאֵין מַגִּיעַ לוֹ רֵיחַ רַע. וְאִם נוֹתֵן מַיִם עַל גַּבֵּי הַצּוֹאָה, (כא) לֹא מְהַנֵּי אֶלָּא אִם כֵּן הַמַּיִם עֲכוּרִים שֶׁאֵין הַצּוֹאָה נִרְאֵית מִתּוֹכָם, וְלֹא דָּמֵי לְצוֹאָה בָּעֲשָׁשִׁית, דְּהָתָם כְּפִי מַעֲלֶיהָ הוּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה. וְלָכֵן (כב) יֵשׁ לְזַהֵר [שֶׁלֹּא] לִקְרוֹת נֶגֶד עֲבִיט מָלֵא מַיִם אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ בְּתוֹכוֹ בִּגְדֵי קְטַנִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צוֹאָה: ז **(כב) מֻתָּר לִקְרוֹת.** וְהֵיכָא דָּמְצָא צוֹאָה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הוּא צוֹאַת כֵּלָבִים וּשְׁאָר בְּהֵמָה וְחַיָּה אוֹ צוֹאַת אָדָם, דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) דְּאָזְלִינַן בָּזֶה בָּתַר הַמָּצוּי, דְּאִם מְצוּיִין תִּינוֹקוֹת יוֹתֵר מִכְּלָבִים אֲפִלּוּ בְּבֵית אָסוּר, וְהוּא הַדִּין אִיפְכָּא בַּאֲשָׁפָּה, אִם מְצוּיִין כְּלָבִים יוֹתֵר תְּלִינַן דְּהוּא מִכְּלָבִים לְהָקֵל. וְדַוְקָא אִם בָּדַק הָאַשְׁפָּה וְלֹא נִמְצָא בּוֹ שְׁאָר צוֹאָה בִּלְתִּי זֶה, דְּאִי לָאו אָמְרִינַן דִּסְתָם אַשְׁפָּה חֲזָקָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוֹאָה דְּרָגִילִין לְהָפְנוֹת שָׁם, וְכֵן פָּסְקוּ (כג) הָאַחֲרוֹנִים כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם: **(כג) דְּחֻזְקַת בַּיִת.** וְאִם מְצוּי שָׁם קְטַנִּים (כד) צָרִיךְ לִבְדֹּק: **(כד) דְּחֻזְקַת אַשְׁפָּה.** לָאו חֲזָקָה גְּמוּרָה, דְּאִם כֵּן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה (ז) טַבַּעַת. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר וְאֵין צָרִיךְ תַּקָּנָה, וְעַיֵּן שָׁם בְּאוֹר הַדִּבָּרִים:

ו (ח) עָבֶה. עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק״ב) אִם הוּא בְּמַבּוֹאוֹת הַמְטֻנָּפוֹת וְיָרֵד הַשֶּׁלֶג עֲלֵיהֶם וְאֵין כָּאן רֵיחַ, וְעַיֵּן (בְּיוֹ״ד) סִימָן כ״ח (בי״ח ד״ה כתב בעל העיטור):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ס) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד): (סא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): (סב) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל ג סכ״ה): (סג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): (סד) הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (סה) לְדִינָא וְהַגְּרִ״א: (סו) הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים וְהַחַיֵּי אָדָם (שם סכ״ה): ה (סז) הַרְדַּבַּ״ז (ח״א סי׳ שסו) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (סח) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו): (סט) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ח) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין מה צריך להרחיק בק״ש סכ״ה): (ע) גְּמָרָא (יומא ל.): ו (כ) בְּרָכוֹת כ״ה עַמּוּד ב׳: (עא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): (עב) פְּשׁוּט: ז (כב) שָׁלְחָן שְׁלֹמֹה (סי״ד) וְהַחַיֵּי אָדָם (שם סל״א) וְהַמָּגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״י): (עג) תַּלְמִידֵי הַרְבָּנוּ יוֹנָה בְּסוּגְיָא דְּהִתְפַּלֵּל וּמָצָא צוֹאָה דַּף כ״ב עַמּוּד ב׳ עַיֵּן שָׁם (יד. ד״ה הואיל):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] אבל בשו״ע הרב (ס״ה) כתב: מי שידיו מטונפות מקינוח בית הכסא אם אין בהם ממשות צואה אלא לכלוך בעלמא והיא יבישה והלך ריחה, מותר לקרות אע״פ שהיא מגולה על ידיו. **ב]** בשו״ע הרב (ס״ר) כתב: ואפילו בשכבת זרע שעל בשרו נכון להחמיר בה כמו בצואה אע״פ שהיא מכוסה בבגדו, אע״פ שמעיקר הדין אינה כצואה כלל. והוסיף: ומ״מ אי״צ לרחוץ במים אא״כ היא יבשה כבר, אבל אם עדיין היא לחה מקנחה במפה ודיו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן עו עז

ל שם כ״ב (ע״ב) לְפָרֵשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד״ה והא) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (יד. ד״ה האיל) וְהָרא״ש (פ״ג סי׳ כב). מ תּוֹסָפוֹת (שם ד״ה ממתין).

אַשְׁפָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צוֹאָה. * אֲבָל (כה) סְפֵק מֵי רַגְלַיִם, (כו) אֲפִלּוּ בְּאַשְׁפָּה (י) מֻתָּר, מִשּׁוּם דְּלֹא אָסְרָה תּוֹרָה לִקְרוֹת כְּנֶגֶד מֵי רַגְלַיִם אֶלָּא (כז) כְּנֶגֶד עַמּוּד שֶׁל (יא) קִלּוּחַ, וְאַחַר שֶׁנָּפַל לֹא מִיתְסַר אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וּבְסָפֵיקָן לֹא גָּזְרוּ: ח * לֶקְרָא (כח) בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְהִסְתַּפֵּק בְּצוֹאָה (כט) וּמְצָאָהּ אַחַר כָּךְ, (ל) * צָרִיךְ לַחֲזֹר (לא) וְלִקְרוֹת. אֲבָל אִם אֵין הַמָּקוֹם רָאוּי לְהִסְתַּפֵּק בּוֹ, (לב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת. מ[וּמֵי רַגְלַיִם, אֲפִלּוּ מְצָאָן בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְהִסְתַּפֵּק, (לג) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר (יב) [יב] וְלִקְרוֹת:

עז שֶׁלֹּא לִקְרוֹת כְּנֶגֶד מֵי רַגְלַיִם. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת כ״ב (ע״ב) וכ״ה (ע״ב) וּכְרַבִּי נַאי.

א * [א]אָסוּר לִקְרוֹת (א) כְּנֶגֶד מֵי רַגְלַיִם (ב) עַד שֶׁיִּטְיֹל לְתוֹכָן (ג) רְבִיעִית מַיִם וְאָז מֻתָּר. וְלֹא שְׁנָא

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח [יב] וְלִקְרוֹת. עַיִן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וּבִכְרַכֵּי יוֹסֵף (סק״ג) כָּתַב, אִם יָשַׁב בַּלַּיְלָה בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה שָׁם צוֹאוֹת מְחוּתָל וְכֵיוָצֵא וְנִדְבַּק בְּגִבְדּוֹ וְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבְשׁוּבוֹ לְבֵיתוֹ מָצָא שֶׁהִטְנִיף דָּבוּק בְּבִגְדּוֹ, אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל, דְּדָמֵי לְאֵין הַמָּקוֹם רָאוּי לְהִסְתַּפֵּק. עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הַיֵּטֵב

הַכְּלָבִים מְצוּיִין יוֹתֵר, דְּבָאֶשְׁפָּה חֲזָקָה דְּשָׁכִיחַ צוֹאָה, וְיֵשׁ סָפֵק אִם צוֹאַת כְּלָבִים אוֹ צוֹאַת אָדָם, תָּלִינַן לְהַחְמִיר. יַד אַהֲרֹן (הגב״י). וּבְבֹאֵר הַיֵּטֵב אֶשֶׁר לְפָנַי יֵשׁ שָׁם עַרְבּוּבְיֵי דְּבָרִים, עַיִן שָׁם: (י) מֻתָּר. דְּהֵינוּ אִם אֵין רֵיחַ רַע בָּאַשְׁפָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ סִימָן ע״ט סָעִיף ח׳: (יא) קִלּוּחַ. וְשׁוֹתֵת לֹא חָשִׁיב נֶגֶד הָעַמּוּד וְשָׁרֵי מִדְּאוֹרַיְתָא. הָרא״ש (פ״ג סי׳ כג): ח [יב] וְלִקְרוֹת. כֵּיוָן דְּאֵינָן אֲסוּרִים אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן:

בְּאוּר הֲלָכָה

בָּקְשִׁיא עַל הַמְּגֵן אַבְרָהָם בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן י׳, עַיִן שָׁם:

* אֲבָל סָפֵק מֵי רַגְלַיִם וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּסְפֵּק לוֹ אִם יֵשׁ שָׁם מֵי רַגְלַיִם. וְנִרְאֶה לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּהוּא הַדִּין **אִם מָצָא בְּבֵית שֶׁשָּׁפוּךְ עַל הָאֶרֶץ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הוּא מַיִם אוֹ מֵי רַגְלַיִם**, יֵשׁ לְהָקֵל **אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁמְּצוּי שָׁם קְטָנִים**, דְּקוּף מְצוּי מַיִם שְׁנִשְׁפַּךְ כְּמוֹ מֵי רַגְלַיִם. וּמַה שֶּׁכָּתַב **הַחַיֵּי אָדָם** (ח״א כלל ג סל״א) **דְּאֵזְלִינַן בָּתַר הַמְּצוּי שֶׁאִם קְטָנִים בְּבֵית מִסְתְּמָא הַשְׁנוּף מֵהֶם אֲפִלּוּ בְּמֵי רַגְלַיִם, שָׁם אֵירֵי שֶׁאִנּוּ יוֹדְעִין שֶׁהוּא מֵי רַגְלַיִם וְהַסָּפֵק הוּא אִם הוּא מֵי רַגְלֵי אָדָם אוֹ בְּהֵמָה, לְכָךְ אָזְלִינַן בָּתַר הַמְּצוּי, דְּאִם קְטָנִים מְצוּיִים יוֹתֵר תָּלִינַן בָּהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ. וְעַל דִּינוֹ דְּחַיֵּי אָדָם גּוֹפֵהּ לִכְאוֹרָה יֵשׁ לְעַיֵּן, דַּהֲלֹא בְּמֵי רַגְלַיִם קַיְמָא לַן לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּאַשְׁפָּה שְׁמְּצוּי לְהִמָּצֵא שָׁם מֵי רַגְלַיִם, אַלְמָא דְּלֹא אָזְלִינַן בָּתַר הַמְּצוּי לְעִנְיַן מֵי רַגְלַיִם. וְיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין אִם הַסָּפֵק הוּא עַל עֶצֶם הַדָּבָר, אוֹ שֶׁהַדָּבָר בְּוַדַּאי נִמְצָא וְאֵנוּ צְרִיכִין לְתָלוֹתוֹ בְּאֵיזֶה דָּבָר, תָּלִינַן בְּמְצוּי אֲפִלּוּ בְּמִלְתָא דְּרַבָּנָן. וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ח * לֶקְרָא בְּמָקוֹם וְכוּ׳ וּמְצָאָהּ אַחַר כָּךְ. עַיִן בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יב) **שָׁכַתַב דְּוַקָא אִם מָצָא אַחַר כָּךְ, אֲבָל אִם הִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְהִסְתַּפֵּק וְהָלַךְ לוֹ וְלֹא בָּדַק וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַחֲזֹר לְהַמָּקוֹם וְלִבְדֹק, צָרִיךְ עִיּוּן אִם יַחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל, עַיִן שָׁם דְּמִצְדָּד לוֹמַר דְּאֶפְשָׁר דְּמִן הַתּוֹרָה בְּכָל גַּוְנֵי יָצָא בְּדִיעֲבַד. וּבְסָפֵר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב** (סק״ב) **מַסִּיק לְהַלָּכָה דְּאִם קָרָא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ אַשְׁפָּה וְהָלַךְ לְמְקוֹמוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל, דְּחָזְקַת אַשְׁפָּה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוֹאָה וְאִם כֵּן הָוֶה סָפֵק קָרוֹב לְוַדַּאי וְאָזְלִינַן לְחֻמְרָא אַף בִּדְרַבָּנָן, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְהִסְתַּפֵּק דְּהֵיְינוּ שֶׁאֵינוֹ בְּחָזְקַת הֶתֵּר לִקְרוֹת וְלֹא בְּחָזְקַת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוֹאָה, בָּזֶה מִסְפֵּק אֵינוֹ מַחֲיֵב לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת רַק בְּמְצָאָהּ אַחַר כָּךְ וּדְוָקָא:**

* צָרִיךְ לַחֲזֹר וְכוּ׳. עַיִן בְּפְרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ע״ט בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״א) **וּבִנְשְׁמַת אָדָם** (שם סק״ז) **שֶׁמִּסְתַּפְּקִים אִם הוּא מִדְּאוֹרַיְתָא אוֹ דְּרַבָּנָן, וְלִכְסוֹף דִּבְרֵיהֶם מְצִדְּדִים שֶׁהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא בְּדִיעֲבַד יָצָא בָּזֶה. וְאַף עַל פִּי כֵן לְכַלַּי עָלְמָא אִם הוּא בְּמָקוֹם הַמְטֻנָּף אַף שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְצֵאת מִשָּׁם** וְכָגוֹן שֶׁהוּא חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִין וְכֵיוָצֵא בָּזֶה], **לְהַחְלָה מוּטָב לוֹ שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּל כְּלָל** דְּעוֹבֵר בָּזֶה עַל אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא:

א * אָסוּר לִקְרוֹת וְכוּ׳ עַל גַּבֵּי קַרְקַע. **נִסְתַּפְּקְתִּי אִם הַמַּיִם רַגְלַיִם בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת וּבֵינֵיהֶם יֵשׁ מָקוֹם שֶׁהוּא רַק טוֹפֵחַ כְּדֵי לְהַטְפִּיחַ וְהִטִּיל הָרְבִיעִית מַיִם רַק בְּמָקוֹם אֶחָד אִי מֵהֲנֵי, דְּאוּלַי לֹא נֶחְשַׁב חִבּוּר** עַל יְדֵי טוֹפֵחַ כְּדֵי לְהַטְפִּיחַ כִּי אִם

וְלִקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל, דְּדָמֵי לְאֵין הַמָּקוֹם רָאוּי לְהִסְתַּפֵּק [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ח יב)]: (לא) וְלִקְרוֹת. עִם (כמ) הַבְּרָכוֹת, וְגַם הוּא הַדִּין לְעִנְיַן תְּפִלָּה. וְאִם בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְשָׁאַר בְּרָכוֹת, עַיִן לְקַמָּן סוֹף סִימָן קפ״ה וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״ז) מַסְקָנַת הָאַחֲרוֹנִים בְּעִנְיָן זֶה. אִם כְּשֶׁהִשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ וּמָצָא צוֹאָה עֲבַר זְמַן תְּפִלָּה (כמ) אֵין מַשְׁלִימִהּ בִּתְפִלָּה אַחֶרֶת, דִּפּוּשֵׁי הָוֶה, וְאֵין תַּשְׁלוּמִין אֶלָּא בְּנָאֱנָס: (לב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר. דְּאָנוּס הָוֵי דְּמֵאי הָוֶה לֵיהּ לְמֵיעֲבַד: (לג) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר. דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה הָיָה מֻתָּר לִקְרוֹת כָּל כַּמָּה שֶׁלֹּא יָדַע וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ז׳. אֲבָל אִם נוֹדַע לוֹ מִזֶּה שֶׁיֵּשׁ כָּאן מֵי רַגְלַיִם וְעָבַר וְקָרָא אוֹ הִתְפַּלֵּל, צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּבְשׁוּבוֹ לְבֵיתוֹ מָצָא שֶׁהַטִּנּוּף דָּבוּק בְּבִגְדּוֹ, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר מְגִדִּים (א״א ס״ק יג). וְעַיִן בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל ג׳ דִּין ל״ג, וְעַיִן לְקַמָּן בְּסִימָן קפ״ה בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אם בירך):

א (א) כְּנֶגֶד וְכוּ׳. וְצָרִיךְ לָזֶה (ב) כָּל דִּינֵי הַרְחָקָה כְּמוֹ לְקַמָּן בְּסִימָן ע״ט סָעִיף א׳ לְעִנְיַן צוֹאָה: (ב) עַד שֶׁיִּטֹּל וְכוּ׳. לְפִי שֶׁמִּן הַתּוֹרָה אֵין אָסוּר לִקְרוֹת רַק כְּנֶגֶד עַמּוּד שֶׁל קִלּוּחַ בִּלְבַד, וְאַחַר שֶׁנָּפַל עַל הָאָרֶץ אֵין אִסּוּרוֹ רַק מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְכַנַּ״ל בְּסוֹף סִימָן ע״ו, לָכֵן (ג) הַקֵּלּוּ חַז״ל שֶׁיָּכוֹל לְבַטְּלָם עַל יְדֵי רְבִיעִית מַיִם, וַאֲפִלּוּ הָיוּ הַמֵּי רַגְלַיִם מְרֻבִּין. וּלְפִי זֶה אֵינוֹ מוֹעִיל הָרְבִיעִית מַיִם אֶלָּא דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין מַסְרִיחִין, אֲבָל (ג) אִם יָדוּעַ שֶׁהֵם מַסְרִיחִין דְּאָז אָסוּר מִדִּין תּוֹרָה לִקְרוֹת נֶגְדָּם אֵין מוֹעִיל רְבִיעִית, אֶלָּא (ד) צָרִיךְ שֶׁיִּרְבֶּה עֲלֵיהֶן מַיִם לְבַטֵּל הַסְּרִחוֹן:

(ג) **רְבִיעִית מַיִם.** [א]יֵשׁ אוֹמְרִים (ה) דְּבָעִינַן דַּוְקָא בְּבֵת אַחַת דְּאִי לָאו הָכִי קַמָּא קַמָּא בָּטִיל:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סה) פְּשׁוּט: ח (סו) תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (יד. ד״ה האיל): (סז) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר: (סח) פְּרִי מְגַדִּים (סש״ז סק״א) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין ממה שצריך להרחיק בק״ש סי״ט): (סט) פְּרִי חָדָשׁ וּפְרִי מְגַדִּים (שם סק״ג):

א (ע) פְּרִי מְגַדִּים (סי׳ עט מש״ז סק״א): (ג) רַשְׁבָּ״א (כה: ד״ה כמה): (ד) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ריש הסימן): (ה) כ״ה עַמּוּד ב׳ בִּגְמָרָא וְכַמָּה מִיָּא רְמֵי וְכוּ׳ עַיִן שָׁם: (ו) פְּרִישָׁה (סק״ב) בְּשֵׁם הָרַבֵּנוּ יוֹנָה (יז. ד״ה לא שנא), וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ״ג מ״ח). וּשְׁאָרֵי הַפּוֹסְקִים לֹא הַבִיאוּ וְגַם הָרַשְׁבָּ״א (ברכות כה: ד״ה כמה) מַקֵּל בָּזֶה [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב)], לָכֵן **צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה דְּיַעֲבֵד:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב לא הזכיר דעה זו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah